

(20. 8. 1970)

24. 8. 1970

7

SZIGORUAN BIZALMAS!
Készült: 60 pl-ban

Intézk. példány! 13

21.

le

J E L E N T É S

a Politikai Bizottság és a Minisztertanács részére

A Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testülete 1970. augusztus 20-án Moszkvában ülést tartott. Pártunk és kormányunk képviselőjében három tagú küldöttség vett részt: Kádár János, a küldöttség vezetője, Fock Jenő és Péter János elvtársak.

Fock Jenő elvtárs augusztus 20-án megnyitotta a Magyar Népköztársaság 25 éves fejlődését bemutató nemzeti kiállításunkat. A szovjet kormány részéről részt vett és beszédet mondott A. Koszigin elvtárs.

Kádár János elvtárs vezette küldöttség augusztus 21-én megtekintette a kiállítást az SZKP Politikai Bizottsága és Titkársága néhány tagjával, valamint a megnyitón résztvett magyar kormányküldöttség tagjaival együtt. Brezsnyev, Koszigin és Podgornij elvtársak elfoglaltságuk miatt nem tudtak résztvenni a látogatáson, de jelezték, hogy később meg fogják nézni a kiállítást. (A kiállítás megnyitásáról és a másnapi látogatásról sajtóközlemény jelent meg.)

I.

A Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületének tanácskozását Brezsnyev elvtárs nyitotta meg. Miután üdvözölte a tagállamok párt- és állami vezetőit, - (a magyar küldöttséget külön is az Alkotmány Napja alkalmából) - tájékoztatást adott a szovjet-nyugatnémet tárgyalásokról, értékelte az 1970. augusztus 12-én aláírt Szerződés jelentőségét és ismertetette a további közös külpolitikai irányvonalunkra vonatkozó szovjet álláspont fontosabb elemeit:

A Szovjetunió a tárgyalásokat az 1969 decemberében egyeztetett közös irányvonal szellemében folytatta a második világháború és a háború utáni fejlődés legfontosabb eredményeinek, a szocializmus pozícióinak megerősítése és az európai biztonság megszilárdítása céljából. Nem egyszerű feladatot kellett megoldani, a Szerződés minden egyes cikkelyéért hosszadalmas és kemény harcot kellett folytatni. A nyugatnémet fél olyan formulákat igyekezett a Szerződésbe iktatni, amelyek gyengítették volna a határok sérthetetlenségének elismerését és kétségessé tették volna a Német Demokratikus Köztársaságnak, mint szuverén államnak a jogait. A szovjet fél azonban meggyőztette ezeket a törekvéseket. A Szerződésben nincs szó a német béke-rendezés hiányáról, Nyugat-Berlinről, Németország újraegyesítéséről. (A nyugatnémet fél a német újraegyesítésre irányuló törekvéssel kapcsolatban egyoldaluan levelet intézett a Szovjetunió címére, amelyet polgári postán küldött el. Ez természetesen nem része a Szerződésnek, semmiféle kötelezettséget nem jelent a Szovjetunió részére; ezért átvételét nem is igazolták vissza.)

Le kellett küzdeni az NSZK, a NATO és elsősorban az USA reakciós erőinek makacs ellenállását is, akik megértették, hogy a tárgyalások sikeres kimenetele gyengíti pozícióikat Európában.

A tárgyalások sikerét nagymértékben elősegítette az a körülmény, hogy az SZKP-val párhuzamosan nagy munkát végeztek ugyanebben az irányban a lengyel és az NDK-beli elvtársak.

A Szerződés aláírása egy sor igen lényeges változást idézett elő az európai helyzetben, sőt nemcsak Európában, ezért állott elő a további közös külpolitikai vonalunk egyeztetésének szükségessége.

A nyugatnémet kormány akceptálta azon követelésünk jelentős részét, amelyek a Varsói Szerződés dokumentumaiban, a Karlovy Vary-i konferencia és a moszkvai nagy tanácskozás határozataiban nyertek megfogalmazást, s amelyek politikai magvát a határok, az európai területi status quo elfogadtatásának kérdése képezte. A Szerződésben a határok tiszteletben tartásáról nem elvont formulákban van szó, hanem konkrét kötelezettségek vállalása formájában.

Az NSZK kormánya gyakorlatilag kész rendezni a Müncheni Szerződés kérdését, lemondott az "egyedüli képviselő" elvéről, nagy lépés történt előre az NDK, mint szuverén állam nemzetközi jogi pozícióinak megerősítése terén. Korábban aláírta az atomsorompó egyezményt, de további erőfeszítéseket kell tennünk, hogy ratifikálja is.

Ezeknek az eredményeknek az összessége határozza meg a Szerződés politikai jelentőségét. Ez az első dokumentum, amelyben az NSZK elismeri a második világháború eredményeképpen kialakult határok sérthetetlenségét. Ennek elismerése aláássa a nyugatnémetországi politikai kalandorok és reakciós erők (a CDU/CSU, NDP vezetésének) pozícióit. Erősíti a népek hitét, hogy az európai békét meg lehet védeni, a bonyolult kérdéseket békés eszközökkel meg lehet oldani. A békés egymás mellett élés politikájának nagyszerű győzelme. A Szerződés erősíti a szocializmus pozícióit Európában, elősegíti a NATO-n belüli ellentétek mélyülését, a Kelet- és Nyugat közötti békés együttműködés fejlesztését. Jelentősége túlnő az európai határokon.

Természetesen a Szerződés akkor fogja valóban betölteni szerepét, ha az NSZK lojálisan teljesíti vállalt kötelezettségeit. Nekünk is újabb lépéseket kell tenni, hogy realizáljuk a Szerződés adta lehetőségeket. A Szerződés létrejöttével természetesen még nem oldódik meg az európai biztonság valamennyi problémája. Továbbra is létezik a NATO, élén az USA-val, a leghatalmasabb imperialista hatalommal.

Felmerül a kérdés, ha a Szerződés valóban a béke és szocializmus ügyének használ, miért írta alá az NSZK és mivel magyarázható, hogy az NSZK NATO-beli szövetségesei, mindenekelőtt az USA, megengedték Bonnak ezt a lépését?

- Ennek fő oka, hogy az európai és az össz-nemzetközi erőviszonyok alakulása megmutatta az NSZK-nak a Szovjetunió és az NDK, a többi szocialista ország irányába korábban folytatott politikája kilátástalanságát. A hidegháborús politika csődöt mondott, az európai helyzet alakulása választat elé állította a nyugat német politika irányítóit. Brandt kormánya, figyelembe véve az ország közvéleménye széles rétegeinek hangulatát is, a reálisabb utat választotta.

- Kísérletet tesz a nyugati hatalmaktól való függőségének lazítására.
- A tőkés piac konjunkturális ingadozásai miatt a nyugatnémet békés orientációju termelés képviselői érdekeltek a szocialista országokhoz fűződő szilárd kereskedelmi-gazdasági kapcsolatokban.
- A szociáldemokrata vezetés arra számít, hogy növekedhetnek esélyei a szocialista országokba, elsősorban az NDK-ba való fellazító behatolásra.

A Szerződés által megnyitott lehetőségek mellett természetesen nem szabad elfelejteni, hogy az NSZK továbbra is imperialista hatalom marad, amely a NATO tagja és nincs szándékában kilépni abból. Még sokáig amerikai befolyás alatt lesz és az USA európai felvonulási területe marad.

Ugyanakkor a Szerződés elősegíti a burzsoázia szélsőjobbaldali erői és a realiztikusabb politikát követő csoportosulásai közötti ellentétek mélyülését és az utóbbiak pozíciójának erősödését Nyugat-Németországban. Éppen ezért most fokoznunk kell a nyugat-németországi haladó és demokratikus erőket, a kommunisták támogatását.

Ami a szociáldemokratákat illeti, szó sem lehet a velük való ideológiai együttműködésről, de a békeharc, az európai biztonság, leszerelés stb. ügyében célszerű az együttműködés, különösen a hatalmon levőkkel.

A kedvező lehetőségek egy sor újabb feladat megoldása elé állítják a szocialista országokat a külpolitikában.

A Szerződést illetően mindenekelőtt az a feladat, hogy meggyúsítsuk a nyugat-németországi jobbaldali, revansista erőket és a nyugati hatalmak befolyásos köreinek a ratifikálás megakadályozására irányuló törekvéseit:

- Propaganda tevékenységünkben olyan irányvonalat célszerű követni, amely nem nehezíti a Brandt-kormány, valamint az őt támogató erők helyzetét és amely nem szolgáltat érveket Strauss csoportjának, valamint más jobbaldali erőket.

- Taktikailag célszerű, ha a megállapodásoknak nem azokat az elemeit hangsúlyozzuk, amelyek a szocializmus szempontjából a legpozitívabbak, hanem a kölcsönös előnyeit az európai biztonság megszilárdítása és a békés együttműködés szempontjából.

- Érthetően mindez nem zárja ki, hogy szükség esetén határozottan leleplezzük azokat a rágalmakat és provokációkat, amelyek a Szerződés aláírására irányulnak.

- Aktiv felvilágosító munkát kell végezni az NSZK azon politikai körében, ahol remény van a kedvező befolyásolásra. Diplomataink fontos feladata, hogy megakadályozzák a nyugati hatalmaknak a ratifikálás meghúzására irányuló törekvéseit. Ennek érdekében diplomatainknak rendszeres kapcsolatokat kell egymással fenntartaniok.

Nagy jelentőségűek azok a tárgyalások, amelyeket a lengyel elvtársak folytatnak az NSZK-val. Sikeres befejezésük újabb hozzájárulás lesz a szocializmus európai pozícióinak erősítéséhez és a kontinens békéjének megszilárdításához.

Az NSZK-nak szándékában áll tárgyalásokat kezdeni a Csehszlovák Szocialista Köztársasággal is. Komplikációt a Müncheni Szerződés "kezdetől fogva való érvénytelenítése" formula okozhat, egyébként lehetőség van a probléma végleges felszámolására.

Nagy és bonyolult munkát igényel az NDK nemzetközi pozícióinak további megerősítése. Ehhez a célhoz nyilvánvalóan a két német állam közötti további elhatárolódáson, kapcsolataiknak az általánosan elfogadott nemzetközi jogi normák alapján történő fejlesztésén keresztül vezet az út. Az NSZK kötelezettséget vállalt, hogy elősegíti az NDK felvételét az ENSZ-be. Mindent el kell követnünk, hogy a nem távoli jövőben sor kerüljön a két német állam felvételére, amely újabb meggyőző kifejezése lenne az NDK nemzetközi jogi elismerésének. Ennek érdekében elsősorban a semleges államok és a harmadik világ országai körében kell munkát végezni.

Nem kis jelentősége van a nyugat-berlini kérdésnek, amelyről négyhatalmi tárgyalás folyik nagyköveti szinten. Állandó kontaktust fenntartva és egységben a német elvtársakkal, a Szovjetunió határozottan visszaveri a nyugati hatalmak azon törekvéseit, hogy bizonyos "jogokat" harcoljanak ki az NSZK javára Nyugat-Berlin vonatkozásában. A szovjet fél igyekszik arra kényszeríteni a nyugati hatalmakat, hogy elérje az NSZK provokációs politikai tevékenységének lényeges korlátozását Nyugat-Berlinben. A várost önálló politikai egységnek tekintjük. Ugyanakkor törekednünk kell arra is, hogy Nyugat-Berlin ne legyen kiélezett és állandó feszültségforrás Európában.

A nyugati hatalmakkal történő megfelelő megállapodás érdekében néhány olyan lépést lehetne tenni a Szovjetunió és az NDK érdekeivel összhangban, amelyek megkönnyítenék Nyugat-Berlin kapcsolatait az NDK fővárosával és a külvilággal. Kölcsönös jóakarat esetén elképzelhető előrehaladás a négyhatalmi tárgyalásokon.

Jelenleg az a helyzet, hogy a három nyugati hatalom a tárgyalásokat az NSZK kormányára gyakorolt nyomás fegyvereként használja fel. A három hatalom és a nyugat-németországi belső jobboldali erők diktátumának lényege: a nyugat-német fél akkor ratifikálja a Szerződést, ha a Nyugat-Berlinről szóló négyhatalmi tárgyalások "kielégítő eredménnyel járnak."

Moszkvában felhívták Brandt figyelmét a kérdés ilyen felvetésének abszurd voltára. Brandt válaszában kijelentette, hogy az NSZK a Szerződés ratifikálását nem fogja közvetlenül függővé tenni a négyhatalmi tárgyalások eredményétől, hanem általános politikai óhajként veti fel az előrehaladás igényét.

Amennyiben a szocialista országok Nyugat-Berlint önálló politikai egységnek tekintik, érdemes lenne gondolkodni a közvetlen kapcsolatok aktivizálásának formáiról. Rendkívül fontos, hogy a szocialista országok ebben a kérdésben a jövőben is egyeztetett közös elvi platform alapján járjanak el, szoros kontaktusban az NDK-val.

Feltehető, hogy az NSZK szélesíteni fogja gazdasági kapcsolatait a szocialista országokkal, ami megköveteli tevékenységünk egyeztetését ezen a

téren is. Célszerű felhasználni az NSZK műszaki eredményeit a szocialista gazdaság gyarapítására anélkül, hogy bármilyen formában is függő helyzetbe kerülnénk vele szemben.

Nyilvánvaló, hogy a Szerződés kedvezőbb feltételeket teremt az egyik legfontosabb időszzerű európai feladatunk megoldása, az összeurópai biztonsági konferencia összehívása szempontjából. A nyugat-német fél kifejezte egyetértését a konferencia összehívására vonatkozóan és készségét sikeres megtartásának elősegítésére. Ezt figyelembe véve, valószínű célszerű kísérleteket tenni az NSZK bevonására a konferencia előkészítésébe.

Mérlegelni kell, hogy milyen további lépéseket tegyünk az európai közvélemény és békeszerető erők mozgósítása terén a kontinens biztonságának megszilárdítása érdekében. Ismeretes, hogy folyik az Európai Népek Kongresszusa összehívásának előkészítése. Októberben esedékes megtartani Moszkvában az európai kommunista pártok képviselőinek újabb találkozóját az előkészítés részleteinek megbeszélése céljából. Célszerű ennek az ügynek nagy figyelmet szentelni.

A Szerződés megkötése bizonyos következményekkel járhat az USA-hoz fűződő kapcsolatainkban is, kedvező hatást gyakorolhat Nixon politikájára. Ugyancsak hatással lehet a francia és az angol kormány álláspontjára.

Beszéde végén Brezsnyev elvtárs ismételten hangsúlyozta, hogy mennyire döntő a szocialista országok egységfrontja, politikájuk koordinálása az új lehetőségek kihasználása szempontjából. Ezért a Szovjetunió támogatja egy olyan megfelelő szerv létesítését a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testülete mellett, amely rendszeresen és a szükségletekkel összhangban foglalkozna a külpolitikai kérdések vizsgálatával, egyeztetésével. Lehetségesek más formák is, de e kérdés megérett a megoldásra.

(Brezsnyev elvtárs beszédének teljes szövege rendelkezésre fog állni az elvtársak számára a KB Irodán.)

II.

A tagállamok küldöttségeinek vezetői felszólalásaikban egyöntetűen nagyra értékelték a Szovjetunió erőfeszítéseit, a szovjet-nyugat-német tárgyalások eredményeit és gratuláltak az SZKP-nak. Valamennyien egyetértettek a Brezsnyev elvtárs által adott értékeléssel, a Szerződés létrejöttét közös győzelemnek tekintik. Hangsúlyozták, hogy a jövőbeni sikereinknek is legfőbb záloga egységünk erősítése, politikánk koordinálása. Az alábbiakban a felszólalások sorrendjében röviden ismertetjük azok egyéb lényegesebb mondanivalóját:

Willi Stoph elvtárs beszélt az NDK küldöttsége nevében, mivel W. Ulbricht elvtárs gyengélkedett. Felszólalása az NDK Minisztertanácsa augusztus 15-én nyilvánosságra hozott rugalmas álláspontot képviselő nyilatkozatának szellemében hangzott el.

Köszönetet mondott az SZKP-nak, hogy a Szerződés aláírásával ismételten hozzájárult a szocialista NDK nemzetközi pozícióinak erősítéséhez. Ebben az összefüggésben is fő feladatuknak tartják az NDK mindenoldalu erősítését, a szocialista társadalom teljes felépítésének megvalósítását. Az NSZK-tól való társadalmi, politikai elhatárolódás tovább folytatódik, ezért a két német állam közötti kapcsolatokat csak ennek megfelelően lehet rendezni.

A nyugat-német imperializmus nem mondott le alapvető célkitűzéseiről, többek között az NDK fellazításáról. E cél érdekében próbálja felhasználni Nyugat-Berlint, javasolja az un. emberi kapcsolatok fejlesztését, a határok "átlátszóvá" tételét.

Még időszerűbb feladat a szocialista országok együttműködésének mindenoldalu továbbfejlesztése, különösen a gazdasági integráció fokozása; az NDK nemzetközi jogi elismertetésének további elősegítése, ENSZ-be való felvételének előmozdítása; az európai biztonsági konferencia utjának egyengetése; harc a Szerződés ratifikálásáért a nyugat-német haladó erők támogatásával. A harc tovább folytatódik, az NDK az egyeztetett irányvonal szellemében fog eljárni.

Nicolae Ceausescu elvtárs hangsúlyozta, hogy a nemzetközi események menete, a Szerződés létrejötte ismételten igazolja az 1966-os Bukaresti Nyilatkozat helyességét az összeurópai együttműködés aktív szorgalmazását illetően.

Az NSZK-hoz fűződő kapcsolatok rendezésére irányuló aktivitásunkat, Romániának a Bukaresti Nyilatkozat szellemében kifejtett aktív tevékenységét a nyugat-európai államok irányában az élet igazolta. Egész nyugat-európai méretekben eltolódás következett be a realisabb politika felé, a progresszív erők növekedtek.

A Szerződés lényegét az erőszakról való lemondás képezi. Példa arra, hogy a vitás problémákat békés eszközökkel is meg lehet oldani. Elősegíti a népek harcát a függetlenségért, az európai államok területi integritásának biztosítását.

A Szerződés hozzájárul az NSZK belső helyzetének kedvező alakulásához. Támogatást kell nyújtanunk a haladó és realisztikusabb álláspontot képviselő nyugat-németországi erőknek. Ennek érdekében úgy kell tevékenykedni, hogy minden szocialista országnak legyenek diplomáciai kapcsolatai az NSZK-val.

Még sokat kell tenni a második világháború maradványainak felszámolásáért, a Szerződés még csak kezdet az európai biztonság megteremtése útján. Az európai biztonság ügye nem korlátozódik a két német államra, valamennyi európai állam között jó együttműködést kell kialakítani, hogy meggyökeresedjen a kedvező légkör. Szerződést kell kötni más államokkal is az erőszakról való lemondásról.

A nyugat-berlini kérdésben célszerű tisztázni álláspontunkat és egyeztetni tevékenységünket, esetleg külügyminisztereink tárgyalják meg.

Nagyobb aktivitással kell törekedni az európai biztonsági konferencia összehívására. Célszerű még ebben az évben előkészítő megbeszélést tartani valamennyi európai állam képviselőinek részvételével.

A Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testülete mellett nem szükséges külön szerv létrehozása, a jelenlegi szervezeti keretek elegendőek. Románia

azonban nem ellenzi, hogy a szükségleteknek megfelelően valamilyen formában konzultációkra kerüljön sor.

Kádár János elvtárs mindenekelőtt megköszönte Brezsnyev elvtársnak az Alkotmány Napja alkalmából küldöttségünkhöz intézett üdvözlő szavait, a tájékoztatást és értékelést a szovjet-nyugat-német tárgyalásokról.

Elfogadjuk az SZKP értékelését, a történetek megfelelnek a múlt év decemberében egyeztetett politikáknak. A Szerződés a békeszerződés hiányában szankcionálja a második világháború eredményeit, a szocializmus Európában azóta kialakult új pozícióit.

Üdvözljük a lengyel elvtársak tárgyalásait, megállapodásuk tovább fogja erősíteni pozícióinkat.

Egyetértünk Stoph elvtárssal, hogy a harc tovább folytatódik, de azt jobb pozíciókból folytathatjuk. Üdvözljük az NDK aktivitását, a német elvtársak közelmúltban elhangzott megnyilatkozásait (rostocki beszéd, kormánynyilatkozat).

Nyugat-Berlint önálló politikai egységnek tekintjük. Célszerűnek látszik, hogy részünkről is észszerű lépések megtételére kerüljön sor a Nyugat-Berlin körül kialakult feszültség csökkentésére.

A decemberi tanácskozás jó szellemben zajlott le, meg is hozta gyümölcsét. Annak megfelelően tárgyalt a Szovjetunió, tárgyal Lengyelország és tevékenykedik az NDK is. Akkor megállapodtunk az NSZK-val folytatandó tárgyalások sorrendjében. Most is helyénvalónak tartjuk, hogy a Szovjetuniót követően az első szakaszban Lengyelország, az NDK és Csehszlovákia tárgyaljon.

A többi szocialista államnak is célszerű aktívan politizálnia az NSZK-val. Nekünk is vannak kapcsolataink, a Magyar Népköztársaság, mint a Varsói Szerződés tagállama a jövőben is az egyeztetett platformnak megfelelően fog eljárni, mind a közös akciókban, mind önálló politikai, gazdasági és diplomáciai tevékenységében. Megfelelő idő, a tárgyalások újabb szakasza után célszerű lesz ismételtten egyeztetni politikánkat.

Mi elsőként kezdeményeztük külügyminiszteri szerv létesítését a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testülete mellett. Véleményünk változatlan, ez hasznos lenne. Amennyiben ez most nem megy, állapodjunk abban meg, hogy külügyminisztereiink gyakrabban találkozzanak és konzultáljanak.

Gustav Husak elvtárs hangsúlyozta, hogy az NSZK nem szeretetből szánta el magát a Szerződés aláírására, hanem a helyzet reálisabb értékeléséből indult ki.

A Szerződés létrejötte elősegíti a csehszlovák reakciós erők és támogatóik további vereségét. Az imperialisták Csehszlovákiával szembeni terve 1968-ban meggyűlölt, a Szovjetunió és a többi szocialista ország segítsége helyes volt, azt nagyra értékelik. A csehszlovák lakosság is egyre jobban megérti az 1968-as akciót.

1968. óta az NSZK-ban is jobban megértik a realitásokat. A nyugat-német reakció azonban veszélyes ellenfél marad továbbra is, főleg ideológiai téren kifinomult módszereket alkalmaz ellenünk, a csehszlovák példa is ezt mutatja. A szociáldemokrácia a trójai fa ló szerepét próbálta játszani a csehszlovákiai események idején.

Csehszlovákia megérti az NDK erőfeszítéseit, kész támogatást nyújtani az ENSZ-be történő felvételéhez.

Köszönet illeti meg a szovjet vezetést, mert a Szerződés lehetőséget ad arra, hogy a Müncheni Szerződéssel kapcsolatos probléma végleg lekerüljön a napirendről.

A jövőben még aktívabb együttműködés biztosítása szükségessé teszi a külügyminiszterek bármilyen formában történő gyakoribb konzultációját.

A CSKP tevékenységében a közös politikai irányvonalat fogja követni.

Wladyslaw Gomulka elvtárs: Az eltelt rövid idő miatt még korai alapos értékelést adni a tárgyalások eredményeiről, de kétségtelen, hogy a Szerződés közös nagy sikerünk. További erőfeszítésekre van szükség. A Szerződés aláírásával mindkét fél valamire számít.

Alapos elemzésre van szükség, hogy milyen előnyökre számít az NSZK:

- A két német állam népének egymás iránti vonzódására. Mindenekelőtt a nemzet két részének közelítésére irányul fő törekvésük.

- Ideológiai és gazdasági behatolás a szocialista országokba. Leginkább az NDK van kitéve a behatolás veszélyének. Nem szabad megengedni, hogy az ellenfél realizálja tervét.

- Nem mond le az újraegyesítésről, amelynek útját új formában, elsősorban az NDK-val való gazdasági együttműködésen keresztül próbálja egyengetni.

Ceausescu elvtárs arról beszélt, hogy az 1966-os Bukarešti Nyilatkozat szellemében jártak el, amikor 1967-ben felvették a diplomáciai kapcsolatokat az NSZK-val. Ez nem felel meg a valóságnak. Románia nem velünk egységben járt el. Azért értünk el most eredményt, mert akkor Romániát senki sem követte.

A német elvtársak azt mondják, az NDK-ban nem hatolhat be az NSZK. Nem szabad azonban szemet hunyni bizonyos dolgok felett.

Perspektivában a békeszerződés feleslegessé válik. A szovjet-nyugatnémet Szerződés meghatározza az előrehaladás irányát, ettől nem térhetünk el.

A tárgyalásokat illetően sorrendben Lengyelország következik. Szorosan koordinálnak a Szovjetunióval. Tárgyalásaik fő témája a határkérdés és kereskedelmi együttműködés. Előreláthatólag szeptember 10-én parafálják az egyezményt.

Számunkra nagyon kedvező alternatíva, hogy Brandt és csoportja áll az NSZK kormányának élén. Ismerjük őt, nem ideológiai barátunk, a nyugati integráció híve, de reálisan gondolkodó politikus.

Legfontosabb és legbonyolultabb az NDK és az NSZK közötti tárgyalások feladatának sikeres megoldása. Az NDK ENSZ-be való felvételének nagyobb jelentőséget lehet tulajdonítani, mint a két német állam közötti diplomáciai kapcsolatok felvételének.

A Varsói Szerződés tagállamai külügyminisztereinek szükség szerinti gyakoribb tanácskozása kívánatos.

Todor Zsivkov elvtárs közölte, hogy beszédüket írásban átadták és kérték csatolni a jegyzőkönyvhöz. Ezért csupán néhány mondatban méltatta a Szerződés létrejöttét és gratulált ahhoz.

- 0 -

A tanácskozás végén Brezsnyev elvtárs ismételten szót kért és az SZKP megelégedésének adott kifejezést a tagállamok közös álláspontjának nagyszerű megnyilvánulása felett.

Köszönetét fejezte ki a Szerződésről és a Szovjetunió külpolitikai erőfeszítéseiről adott egyöntetű magas értékelésért.

Kijelentette: "Egységünk és barátságunk politikailag ma határozott kifejezést nyert."

- 0 -

- 14 -

A tanácskozáson Zsivkov elvtárs elnökölt. Az ülésről szóló rövid záró sajtóközlemény érdemi vita nélkül került elfogadásra. Az ülést követően az SZKP disztribúciót adott, amely valamennyi küldöttség részvételével, elvtársias légkörben zajlott le.

- 0 -

Küldöttségünk véleménye szerint a Varsói Szerződés Politikai Tanácskozó Testületének ez a mostani, moszkvai ülése időszerű, politikailag hasznos volt. Megfelelő értékelést adott az előállott helyzetről, és irányvonalat a további összehangolt politikai munkához a tagállamok, közöttük a Magyar Népköztársaság számára.

Kérjük jelentésünk tudomásul vételét.

Budapest, 1970. augusztus 24-én.

A jelentést készítette:
Szűrös Mátyas
Szűrös Mátyas s.k.

Látta:

Kádár János
(Kádár János s.k.)

Fock Jenő s.k.

Fock Jenő

MELLÉKLET: 2 lap

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR